

Slovo k povzbuzení na úterý 13. dubna 2021, na úterý po 2. neděli velikonoční
Biblická čtení: Sk 4,32-37; Ž 93; Jan 3,7b-15

Milé sestry, milí bratři,

pokračujeme ve všednodenní velikonoční četbě Božího slova na pokračování, pokračujme i v pokusech o rozjímání nad ním...

Začneme dnes úryvkem evangelijním. Od včerejška se zaposloucháváme do Kristova nočního rozhovoru s Nikodémem, členem židovské velerady, do jedné z velkých Kristových řečí, jak nám je zaznamenal evangelista Jan. Prvními slovy dnešního úryvku «Musíte se narodit znova. Vítr vane, kam chce, slyšíš, jak hučí, ale nevíš, odkud přichází a kam jde. Tak je to s každým, kdo se narodil z Ducha» končil i ten včerejší, ve kterém Pán Ježíš Nikodémovi, tajnému ctiteli Páně, odhalil nutnost znovuzrození z vody a Ducha svatého, pokud kdo chce spatřit Boží království. «Nikodém se (nato) zeptal: „Jak se to může stát?“» A Pán Ježíš (mu) odpovídaje začíná postupně poodhalovat svůj Božský původ...

Každé slovo je hodno naší pozornosti, včetně jemné výtky, kterou Pán Ježíš Nikodémovi na jeho dotaz říká: «Nevěříte-li když jsem k vám mluvil i věcech pozemských, jak teprve uvěříte, až k vám budu mluvit o nebeských?» Neplatí totiž jen Nikodémovi ale i mnohým jeho současníkům a souputníkům, především z řad farizeů, kterých je on reprezentantem, ale i všem nám, jim nějak podobným.

V prvé řadě je to narážka na znamení, která Pán Ježíš – jako vtělené Boží Slovo – od začátku svého veřejného působení konal, kterými promlouval k srdcím lidí a kterým mnozí, právě zejména z řad jinak zbožných farizeů, nechtěli uvěřit. Nechtěli je vidět, slyšet, anebo dokonce tvrdili, že Kristus své mocné činy koná a svá slova říká pomocí Bezezebuba, knížete démonů. Ostatně je to právě evangelista Jan, který pro Kristovy mocné činy, zázraky používá řecké slovo *sémeion*, doslova „znamení“.

Není-li člověk otevřen vnímatelným znamením (Kristova) Božství, těžko může být otevřený pro přijetí (Kristova) Božství samotného. Podobně není-li člověk otevřen Božímu slovu ve všech jeho podobách, těžko může přijmout Slovo samotné, Božího Syna, Ježíše Krista. Nechce-li člověk Slovo následovat na zemi, těžko jím může být vyvýšen do nebe. To je asi nejhlubším a obecně platným obsahem Kristovy výtky...

A je proto dobré Kristovo slovo vztáhnout i na sebe. I my těžko můžeme přijmout a opravdu věřit v Boha, v Pána Ježíše, pokud nejsme schopni anebo nechceme vnímat znamení jeho Božství, pokud nejsme schopni vnímat Kristovo působení. Těžko se můžeme nazývat Kristovými následovníky, pokud nechceme slyšet jeho nejzákladnější příkázání. Co to znamená, pro nás, kteří již nejsme současníky jeho pozemského působení? Jistě mnohé, ale například to, že pokud nejsme schopni vnímat to dobré a krásné, co je ve světě, nejsme schopni vnímat ani Boha, který je Dobro a Krása sám o sobě. Anebo pokud nejsme schopni Bohu, Kristovu evangeliu, jeho mravnímu apelu naslouchat v docela přirozených věcech, v tom, co je součástí „přirozeného zákona“, součástí již obecně platných mravních principů koncentrovaných kupříkladu ve slovech „konej dobro a vyvaruj se zla“, těžko můžeme pomýšlet na nějaké mystické věci či výšiny teologického poznání.

Konečně něco takového již staří scholastici krásně formulovali v přesvědčení, že „milost předpokládá a zdokonaluje přirozenost (*gratia supponit naturam et perficict eam*)“, v přesvědčení, které se sice týká primárně vztahu přirozenosti a milosti na ontologické rovině, ale určitě můžeme tento princip nějak vztáhnout i na proces našeho poznávání Boha, na naši víru, na náš vztah s Kristem: «Nevěříte-li když jsem k vám mluvil i věcech pozemských, jak teprve uvěříte, až k vám budu mluvit o nebeských?»

A tím se vlastně dostáváme k dnešnímu prvnímu čtení ze Skutků apoštolů. Máme před sebou krásné svědectví o tom, čím se vyznačovaly první křesťanské komunity: «Obec věřících měla jedno srdce a jednu duši. Nikdo neříkal o ničem ze svého majetku, že je to jeho vlastní, ale

měli všechno společné... A tak nikdo u nich nežil v nouzi... Rozdělovalo se každému, jak kdo potřeboval». Něčím takovým – solidaritou, aby nikdo nežil v nouzi – by se měly křesťanské komunity vyznačovat stále, solidarita z lásky by měla být jedním z prvních projevů srdce člověka proměněného Kristovou milostí.

Pán Ježíš, Boží Syn, který se stal člověkem, totiž všechno přirozeně lidské – a k tomu solidarita nedílně patří – posvětil a propojil se svým Božstvím, a tak do značné míry zbožstil. Zmrtvýchvstání se týká celého Kristova lidství; lidství nás všech – pro své tajemné spojení s lidstvím Kristovým – by tak mělo být také zmrtvýchvstalé, vzkříšené k lásce.

Rozdělení se o to, čeho máme nadbytek, s těmi, kdo nemají ani existenční minimum, navíc není žádnou ctností, nýbrž obecně lidskou mravní povinností.

I to tedy můžeme v dnešním Ježíšově slově Nikodémovi číst: Jestliže neslyšíme nejzákladnější mravní apely, těžko můžeme porozumět těm mnohem subtilnějším. Nejprve je třeba (chtít) s Boží pomocí zachovávat to nejzákladnější, základní projevy přikázání lásky, «věci pozemské», abychom pak vůbec mohli (chtít) s Boží pomocí naplnit to další, subtilnější, jemnější, dokonalejší, «věci nebeské». A k «věcem pozemským» nutně patří i pozemská solidarita, štědrost, almužna, milosrdenství.

Naše rozjímání by tak mohlo vyústit ve dvě takové otázky:

Nejprve se zkusme upřímně zeptat sami sebe, zda jsme schopni vůbec ještě vidět ta nejpozemštější znamení Boží existence a působení, dobro a krásu. Pokud stále jen hledáme, co je špatně, zejména na druhých lidech, může se nám stát, že se s Bohem a Kristem osudově mineme, protože Bůh je Dobro a Syn jeho vyslovením, Slovem Božím.

A ještě upřímněji se zeptejme, zda slyšíme ta nejzákladnější a vlastně nejpozemštější Boží přikázání k lásce, jejíž nutnou součástí je i reálná schopnost konkrétní solidarity, dělení se o to, co máme, včetně majetku hmotného, s těmi, kteří mají nedostatek. Přičemž je jasné, že se solidaritou musí začít každý sám od sebe, zvláště pokud nám přijde, že naše společnost je spíše příkladem nesolidarity, možná i dost brutálním...